GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג המבחן: מבחן תנופה לדוגמה
כיתה: ט'
מספר שאלות: 32
משך המבחן: 90 דקות
קובץ: שאלון

עברית

מבחן תנופה לדוגמה לכיתה ט' – מבחן לדוגמה 2

שם: _____

בקובץ זה: המבחן - הטקסטים והשאלות, עם מקום לתשובות. התשובות וההסברים - בקבצים "תשובות" ו"פתרון מלא".

בהצלחה!

הוראות

במבחן ארבעה טקסטים, ואחרי כל טקסט שאלות עליו. שאלות 25–31 בודקות ידע בלשון, והמשפטים בהן לקוחים מן הטקסטים.

קראו כל טקסט בעיון. מותר ורצוי לחזור לטקסט בזמן שאתם עונים.

בשאלות רב־ברירה סמנו תשובה אחת בלבד. בשאלות הפתוחות כתבו תשובה מלאה וברורה, במילים שלכם.

זמן המבחן: 90 דקות (שאלות 1–31).

שאלה 32 היא משימת המשך בהבעה בכתב. היא נעשית בכיתה, בשיעור נפרד אחרי המבחן, ואינה חלק מזמן המבחן.

המים שמגיעים מן הים

1

עד לפני כחמש־עשרה שנה התפרסמו בישראל כמעט בכל קיץ כותרות מדאיגות: מפלס הכנרת יורד, מי התהום מתמעטים, והמדינה עומדת בפני מחסור חמור במים. התושבים התבקשו לא להשקות גינות, ותשדירים בטלוויזיה קראו לחסוך בכל טיפה. היום הכותרות האלה כמעט נעלמו. הסיבה לשינוי נמצאת לאורך חוף הים התיכון, במתקנים גדולים שהופכים מי ים למי שתייה.

2

ישראל היא מדינה שחונה. רוב שטחה מדברי או צחיח למחצה, הגשם יורד בה רק בחודשי החורף, וכמותו משתנה מאוד משנה לשנה. במשך שנים רבות התבססה אספקת המים על שלושה מקורות טבעיים עיקריים: הכנרת ושני מאגרים של מי תהום – אקוויפר* החוף ואקוויפר ההר. אלא שהאוכלוסייה גדלה, הצריכה עלתה, ובשנים השחונות שאבו מן המקורות האלה יותר מכפי שהגשם החזיר אליהם.

3 הפתרון שנבחר היה התפלה – הפקת מים מתוקים ממי ים מלוחים. במתקני ההתפלה בישראל משתמשים בשיטה הנקראת "אוסמוזה הפוכה". מי הים נשאבים מן הים ועוברים סינון ראשוני, שמרחיק מהם חול, אצות ולכלוך. אחר כך הם נדחסים בלחץ גבוה מאוד אל קרומים דקים, שיש בהם נקבוביות זעירות. מולקולות המים עוברות דרך הנקבוביות, ואילו המלחים נשארים מאחור. בסוף התהליך מוסיפים למים מינרלים, כדי שיהיו בריאים לשתייה ולא יפגעו בצנרת.

4 מתקן ההתפלה הגדול הראשון בישראל נחנך באשקלון בשנת 2005. בעקבותיו הוקמו מתקנים נוספים לאורך החוף, ובהם מתקן שׁוֹרֵק, שהיה בעת הקמתו אחד ממתקני ההתפלה הגדולים בעולם. כיום רוב המים שזורמים בברזים של בתי ישראל מגיעים מן הים, והמדינה, שבעבר חששה ממחסור, אף מוכרת מים לשכנותיה.

5 ההתפלה הפכה את ישראל למעצמת מים, אבל יש לה גם מחיר. התהליך צורך כמות גדולה של אנרגיה, ובישראל רוב האנרגיה הזו מופקת משריפת דלקים, הגורמת לזיהום אוויר. נוסף על כך, אחרי ההתפלה נותרת תמלחת – מים מלוחים פי שניים בערך ממי הים – והיא מוזרמת בחזרה לים. חוקרים בודקים כיצד התמלחת משפיעה על בעלי החיים ועל הצמחים שבקרקעית הים, סמוך לנקודות ההזרמה. יש גם מי שמזהירים מפני תלות של המדינה כולה במספר קטן של מתקנים, שכולם נמצאים על קו החוף.

6 ומה עם הכנרת? בשנים האחרונות הוקם מפעל שמאפשר להזרים אליה מים מותפלים. במקום לשאוב ממנה מים אל מרכז הארץ ודרומה, כפי שהיה נהוג במשך עשרות שנים, אפשר עכשיו להעביר אליה מים מן החוף, כדי לשמור על מפלס תקין ועל איכות המים שבה. ההיפוך הזה ממחיש עד כמה השתנה מצב המים בישראל.

7 ובכל זאת, מומחים מזכירים שגם מים מן הים אינם משאב חינם. חיסכון במים, טיפול בשפכים והשבתם להשקיה בחקלאות – תחום שבו ישראל מובילה בעולם – חשובים היום בדיוק כמו בעבר. ההתפלה היא פתרון חשוב, אך היא אינה פוטרת אותנו מאחריות.

8
- אקוויפר – שכבה של סלע או של חול מתחת לפני הקרקע, שבה נאגרים מי תהום.

כמה מים זורמים אצלנו בבית?

1

לפניכם מידע מתוך עלון לחיסכון במים, שחולק לתושבי העיר.

2

כל טיפה נחשבת: כמה מים אנחנו צורכים, וכמה אפשר לחסוך?

הפעולה	כמות המים בשימוש רגיל*	כמות המים בשימוש חסכוני*	איך חוסכים?
מקלחת של 10 דקות	כ־100 ליטרים	כ־50 ליטרים	מתקלחים 5 דקות וסוגרים את הברז בזמן ההסתבנות
הורדת מים באסלה (פעם אחת)	כ־9 ליטרים	כ־3 ליטרים	מתקינים מִכל הדחה דו־כמותי ולוחצים על הכפתור הקטן כשאפשר
צחצוח שיניים	כ־12 ליטרים (ברז פתוח)	פחות מליטר אחד	סוגרים את הברז בזמן הצחצוח וממלאים כוס
שטיפת כלים אחרי ארוחה	כ־60 ליטרים (ביד, ברז פתוח)	כ־15 ליטרים	מפעילים מדיח כלים חסכוני רק כשהוא מלא

3

- הכמויות משוערות. הן משתנות לפי סוג הברז, המקלחת והמכשיר שבבית.

בקצב של התקתוק

1

בקיץ שבו מלאו לי ארבע־עשרה, אימא הודיעה לי שאבלה את שעות אחר הצהריים בחנות של סבא. "הוא כבר לא צעיר," אמרה, "ועוזרת לא תזיק לו." ידעתי שהיא לא באמת חושבת שסבא צריך עוזרת. היא פשוט לא רצתה שאשב כל היום מול המסך.

2

החנות של סבא הייתה צרה וחשוכה, דחוקה בין חנות טלפונים מבהיקה לבין בית קפה רועש. על הקירות היו תלויים עשרות שעונים, וכל אחד מהם תקתק בקצב משלו. ביום הראשון ישבתי על השרפרף שבפינה, גללתי בטלפון וספרתי את הדקות עד שש. אף לקוח לא נכנס. סבא ישב כפוף מעל שולחן העבודה, זכוכית מגדלת צמודה לעינו, ולא אמר מילה.

3 ביום השלישי נמאס לי. "למה אתה בכלל ממשיך?" שאלתי. "היום לאף אחד אין שעון. כולם מסתכלים בטלפון." סבא לא הרים את הראש. "תביאי את הפינצטה הדקה," אמר רק. הבאתי. הוא הניח לפניי שעון יד פתוח, ובתוכו גלגלי שיניים קטנים יותר מגרגר אורז. "זה השעון של גברת לוין," אמר. "בעלה קנה לה אותו ביום החתונה שלהם, לפני שישים שנה. הוא הפסיק ללכת בשבוע שבו בעלה נפטר. היא רוצה שהוא ילך שוב."

4 באותו אחר צהריים לא הסתכלתי בטלפון אפילו פעם אחת. סבא לימד אותי לנקות את הגלגלים במברשת רכה, להחזיק את הפינצטה בלי לרעוד ולהקשיב לשעון. השתדלתי לעבוד לאט, כמוהו. "שעון לא מתקנים בכוח," אמר, "מתקנים אותו בסבלנות. מי שממהר – שובר." פעמיים הפלתי בורג זעיר על הרצפה, ופעמיים זחלנו שנינו בין רגלי השולחן עד שמצאנו אותו. סבא צחק בכל פעם, כאילו מצא אוצר.

5 כעבור שבוע נכנסה לחנות אישה זקנה ונמוכה. סבא הושיט לה את השעון, והיא הצמידה אותו לאוזן ועצמה את עיניה. היא עמדה כך זמן רב, בלי לזוז. אחר כך פקחה את עיניה, וראיתי שהן לחות. "הוא חזר," לחשה. לא הבנתי אם היא מדברת על השעון.

6 בסוף הקיץ נסגרה החנות של סבא. בעל הבניין השכיר את החנות לחנות טלפונים נוספת. ביום האחרון עזרתי לסבא לארוז את השעונים בקופסאות קרטון. כשסיימנו, הוא הוציא מהמגירה קופסה קטנה מעץ ונתן לי אותה. בפנים היו הפינצטה הדקה, המברשת הרכה וזכוכית המגדלת. "שיהיה לך," אמר. "בשביל הימים שבהם הכול ימהר מדי."

7 הקופסה עומדת עד היום על המדף שליד המיטה שלי. אני לא מתקנת שעונים. אבל לפעמים, כשהכול סביבי רועש ומהיר, אני פותחת אותה, מחזיקה את הפינצטה בין האצבעות ונושמת לאט, בקצב של התקתוק שאני עדיין שומעת בראש.

מוזיאון בלי כרטיס? הצעה חדשה בעירייה מעוררת ויכוח

1 חברת מועצת העיר, ד"ר מיכל ברק, הציעה השבוע לאפשר לבני נוער עד גיל 18 להיכנס בחינם לשלושת המוזיאונים העירוניים. ההצעה תעלה להצבעה בישיבת המועצה בחודש הבא, וכבר עכשיו היא מעוררת ויכוח סוער.

2

לדברי ברק, מחיר הכרטיס, 45 שקלים, מרחיק בני נוער רבים מן המוזיאונים. "נער שרוצה לבקר במוזיאון עם שני חברים צריך לשלם כמעט 140 שקלים, וזה סכום שמשפחות רבות אינן יכולות להרשות לעצמן," אמרה. "תרבות אינה מותרות. אם נפתח את הדלתות, נגדל דור שמרגיש שהמוזיאון שייך גם לו."

3

מנהל המוזיאון לאמנות, אבי שטרן, אינו מתנגד לרעיון עצמו, אך הוא מודאג מן העלויות. "כרטיסי הכניסה ממנים חלק ניכר מן התערוכות ומן הסדנאות החינוכיות שלנו," הסביר. "אם העירייה לא תפצה אותנו על ההכנסות שיאבדו, נאלץ לקצץ בתוכניות – ודווקא בני הנוער ייפגעו מכך." לדבריו, עדיף לקבוע יום אחד בשבוע שבו הכניסה לבני נוער תהיה חינם.

4

מנתוני העירייה עולה כי בשנה שעברה ביקרו במוזיאונים העירוניים כ־60,000 איש, ורק כעשירית מהם היו בני נוער שהגיעו שלא במסגרת בית הספר. "המספר הנמוך הזה מוכיח שהמחיר הוא מחסום," טוענת ברק. מתנגדי ההצעה משיבים כי ייתכן שבני הנוער פשוט אינם מתעניינים במוזיאונים, וכניסה חינם לא תשנה זאת.

5

בקבוצת הדיון של בני הנוער ברשת העירונית התפרסמו תגובות רבות להצעה. "וואלה, אם זה בחינם אני הולך כל שבוע, יש שם תערוכת צילום מטורפת," כתב עידו, בן 15. נגה, בת 16, כתבה: "יפה מאוד שזה בחינם, אבל אם אין שם שום דבר שמדבר אלינו, אף אחד לא יבוא. תעשו גם סדנאות שאנחנו בוחרים בהן."

6

ישיבת המועצה שבה תידון ההצעה תתקיים ב־12 בחודש הבא. הציבור מוזמן להשתתף.

שאלה 1 (3 נק') הבנת הנקרא / הבנה (פרשנות והיסק)

השאלה מתייחסת ל"המים שמגיעים מן הים"

קראו את טקסט 1, "המים שמגיעים מן הים", וענו על שאלות 1–8.

מהו הרעיון המרכזי של טקסט 1?

1 ישראל התגברה על המחסור במים בזכות שאיבה מוגברת מן הכנרת וממי התהום

2 אוסמוזה הפוכה היא הדרך הזולה והנקייה ביותר להפקת מים, ולכן כדאי להרחיב אותה

3 מתקני ההתפלה פוגעים בים ובאוויר, ולכן צריך להפסיק להשתמש בהם בהדרגה

4 ההתפלה פתרה במידה רבה את מצוקת המים בישראל, אבל יש לה מחירים, והיא אינה פוטרת אותנו מן הצורך לחסוך

שאלה 2 (3 נק') הבנת הנקרא / איתור מידע

השאלה מתייחסת ל"המים שמגיעים מן הים"

לפי פסקה 2, מדוע נוצר בעבר מחסור במים בישראל? כתבו שלוש סיבות שונות.

_____

_____

_____

שאלה 3 (4 נק') הבנת הנקרא / איתור מידע

השאלה מתייחסת ל"המים שמגיעים מן הים"

לפניכם שלבים בתהליך ההתפלה, שלא לפי הסדר. כתבו ליד כל שלב את מספרו (1–4) לפי הסדר המתואר בפסקה 3.

השלב	המספר
מולקולות המים עוברות דרך הנקבוביות, והמלחים נשארים מאחור.	___
מוסיפים למים מינרלים.	___
שואבים את מי הים ומסננים מהם חול, אצות ולכלוך.	___
דוחסים את המים בלחץ גבוה אל קרומים דקים.	___

שאלה 4 (3 נק') הבנת הנקרא / הבנה (פרשנות והיסק)

השאלה מתייחסת ל"המים שמגיעים מן הים"

בפסקה 2 כתוב: "ישראל היא מדינה שחונה."

מה פירוש המילה "שחונה"?

1. חמה מאוד בקיץ
2. יבשה, שיורדים בה מעט גשמים
3. שיש בה הרבה מי תהום
4. צפופה באוכלוסייה

שאלה 5

(3 נק') הבנת הנקרא / הבנה (פרשנות והיסק)

השאלה מתייחסת ל"המים שמגיעים מן הים"

בפסקה 6 כתוב: "ההיפוך הזה ממחיש עד כמה השתנה מצב המים בישראל."

לאיזה "היפוך" מתכוון הכותב? הסבירו.

שאלה 6

(3 נק') הבנת הנקרא / איתור מידע

השאלה מתייחסת ל"המים שמגיעים מן הים"

לפי פסקה 5, כתבו שלושה חסרונות שונים של ההתפלה.

שאלה 7

(3 נק') הבנת הנקרא / הערכה ביקורתית ורפלקציה

השאלה מתייחסת ל"המים שמגיעים מן הים"

מהו תפקידה של הפסקה האחרונה (פסקה 7) בטקסט?

1. לסייג את התמונה החיובית ולהזכיר שגם היום יש צורך לחסוך במים
2. להציג נתונים חדשים על מתקני ההתפלה בישראל
3. לסכם את שלבי תהליך ההתפלה
4. להביא את עמדתם של מי שדורשים לסגור את מתקני ההתפלה

שאלה 8 (3 נק') הבנת הנקרא / הערכה ביקורתית ורפלקציה

השאלה מתייחסת ל"המים שמגיעים מן הים"

תלמיד אמר: "עכשיו, כשיש לנו מים מן הים, כבר אין סיבה לחסוך במים."

כיצד היה כותב הטקסט משיב לו? כתבו שני נימוקים שונים מן הטקסט.

שאלה 9 (3 נק') הבנת הנקרא / איתור מידע

השאלה מתייחסת ל"כמה מים זורמים אצלנו בבית?"

קראו את טקסט 2, "כמה מים זורמים אצלנו בבית?", וענו על שאלות 9–12.

לפי הטבלה, באיזו פעולה אפשר לחסוך הכי הרבה מים בכל פעם שמבצעים אותה?

1. הורדת מים באסלה
2. צחצוח שיניים
3. מקלחת

4 שטיפת כלים אחרי ארוחה

שאלה 10 (2 נק') הבנת הנקרא / הבנה (פרשנות והיסק)

השאלה מתייחסת ל"כמה מים זורמים אצלנו בבית?"

במשפחה ארבע נפשות. כל אחד מבני המשפחה מתקלח פעם ביום, 10 דקות.

לפי הטבלה, כמה ליטרים תחסוך המשפחה ביום אם כולם יעברו לשימוש חסכוני במקלחת? הראו איך חישבתם.

שאלה 11 (3 נק') הבנת הנקרא / הערכה ביקורתית ורפלקציה

השאלה מתייחסת ל"כמה מים זורמים אצלנו בבית?"

א. מהי מטרת העלון, ולמי הוא פונה?

ב. איזו עמודה בטבלה תורמת במיוחד להשגת המטרה של העלון? הסבירו.

שאלה 12 (3 נק') הבנת הנקרא / הערכה ביקורתית ורפלקציה

השאלה מתייחסת ל"כמה מים זורמים אצלנו בבית?"

בטבלה מופיעה כוכבית (*) ליד שמות העמודות של כמויות המים, ובתחתית העלון מופיע ההסבר שלה.

מדוע הוסיפו כותבי העלון את ההערה הזו?

1 כדי להראות שהמספרים בטבלה נמדדו בדיוק בכל בית בעיר

2 כדי להבהיר שהמספרים בטבלה הם הערכה, ובכל בית הכמות עשויה להיות שונה

3 כדי להפנות את הקוראים למקור שבו אפשר למצוא מידע נוסף

4 כדי להדגיש שהשימוש החסכוני אינו מתאים לכל הבתים

שאלה 13 (3 נק') הבנת הנקרא / הבנה (פרשנות והיסק)

השאלה מתייחסת ל"בקצב של התקתוק"

קראו את טקסט 3, "בקצב של התקתוק", וענו על שאלות 13–19.

לפי הפסקה הראשונה, מה הייתה הסיבה האמיתית לכך שאימא שלחה את המספרת לחנות של סבא?

1 סבא ביקש שמישהו יעזור לו בחנות

2 החנות של סבא עמדה להיסגר, ואימא רצתה שהמספרת תספיק להכיר אותה

3 המספרת רצתה ללמוד לתקן שעונים

4 היא לא רצתה שהמספרת תבלה את כל היום מול המסך

שאלה 14 (3 נק') הבנת הנקרא / הבנה (פרשנות והיסק)

השאלה מתייחסת ל"בקצב של התקתוק"

בפסקה 2 החנות של סבא מתוארת כ"צרה וחשוכה, דחוקה בין חנות טלפונים מבהיקה לבין בית קפה רועש".

מה רומז התיאור הזה על מקומה של החנות של סבא בעולם שסביבה? היעזרו גם במה שקורה בסוף הסיפור.

שאלה 15 (4 נק') הבנת הנקרא / הבנה (פרשנות והיסק)

השאלה מתייחסת ל"בקצב של התקתוק"

יחסה של המספרת לזמן ולחנות משתנה במהלך הסיפור.

א. תארו את יחסה של המספרת לזמן בחנות ביום הראשון, והביאו משפט מן הסיפור שמבטא אותו. (2 נק')

ב. תארו את יחסה של המספרת לזמן אחרי שסבא מלמד אותה לתקן שעונים, והביאו משפט מן הסיפור שמבטא אותו. (2 נק')

שאלה 16 (3 נק') הבנת הנקרא / הבנה (פרשנות והיסק)

השאלה מתייחסת ל"בקצב של התקתוק"

סבא אומר: "שעון לא מתקנים בכוח, מתקנים אותו בסבלנות. מי שממהר – שובר."

לדברים האלה יש משמעות גם מעבר לתיקון שעונים. הסבירו מהי, ותנו דוגמה מן החיים.

שאלה 17 (3 נק') הבנת הנקרא / הבנה (פרשנות והיסק)

השאלה מתייחסת ל"בקצב של התקתוק"

גברת לוין לוחשת: "הוא חזר", והמספרת אומרת: "לא הבנתי אם היא מדברת על השעון."

על מה רומזת המספרת?

1. שבשביל גברת לוין, השעון שחזר ללכת מחזיר אליה משהו מבעלה שנפטר
2. שבעלה של גברת לוין חזר הביתה אחרי שנעדר זמן רב
3. שהשעון לא תוקן כראוי, וגברת לוין התאכזבה ממנו
4. שגברת לוין אינה שומעת היטב, ולכן הצמידה את השעון לאוזן

שאלה 18 (3 נק') הבנת הנקרא / הבנה (פרשנות והיסק)

השאלה מתייחסת ל"בקצב של התקתוק"

ביום האחרון סבא נותן למספרת קופסה ובה הכלים שלו, ואומר: "בשביל הימים שבהם הכול ימהר מדי."

המספרת אינה מתקנת שעונים. אם כן, מה מסמלת הקופסה בשבילה? היעזרו בפסקה האחרונה.

שאלה 19 (3 נק') הבנת הנקרא / הערכה ביקורתית ורפלקציה

השאלה מתייחסת ל"בקצב של התקתוק"

מדוע מתאימה הכותרת "בקצב של התקתוק" לסיפור?

1. הסיפור מתאר יום אחד בחנות, שבו המספרת ספרה כל דקה עד שש בערב
2. בחנות של סבא היה רעש גדול בגלל עשרות השעונים שתקתקו על הקירות
3. המספרת למדה מסבא לחיות בקצב איטי וסבלני, והקצב הזה מלווה אותה גם שנים אחר כך
4. סבא מיהר לתקן כמה שיותר שעונים לפני שהחנות נסגרה

שאלה 20 (3 נק') הבנת הנקרא / הערכה ביקורתית ורפלקציה

השאלה מתייחסת ל"מוזיאון בלי כרטיס? הצעה חדשה בעירייה מעוררת ויכוח"

קראו את טקסט 4, "מוזיאון בלי כרטיס?", וענו על שאלות 20–24.

איזה מן התיאורים שלהלן מתאים ביותר לטקסט 4?

1. מאמר דעה שבו חברת המועצה משכנעת את הקוראים לתמוך בהצעה
2. ידיעה חדשותית המדווחת על הצעה ועל עמדות שונות כלפיה
3. מודעה של המוזיאון לאמנות המזמינה בני נוער לתערוכה
4. סיפור אישי של נער שביקר במוזיאון

שאלה 21 (3 נק') הבנת הנקרא / הבנה (פרשנות והיסק)

השאלה מתייחסת ל"מוזיאון בלי כרטיס? הצעה חדשה בעירייה מעוררת ויכוח"

השלימו את הטבלה: מה עמדתו של כל אחד מן הדוברים כלפי ההצעה, ומהו נימוק אחד שלו?

הדובר	העמדה כלפי ההצעה	נימוק
מיכל ברק	_____ (א)	_____
אבי שטרן	_____ (ב)	_____
נגה	_____ (ג)	_____

א. מיכל ברק (1 נק')

_____

ב. אבי שטרן (1 נק')

_____

ג. נגה (1 נק')

שאלה 22 (3 נק') הבנת הנקרא / הערכה ביקורתית ורפלקציה

השאלה מתייחסת ל"מוזיאון בלי כרטיס? הצעה חדשה בעירייה מעוררת ויכוח"

ברק טוענת: "המספר הנמוך הזה מוכיח שהמחיר הוא מחסום."

האם הנתון שבפסקה 4 אכן מוכיח את טענתה? נמקו את תשובתכם.

שאלה 23 (4 נק') הבנת הנקרא / הערכה ביקורתית ורפלקציה

השאלה מתייחסת ל"מוזיאון בלי כרטיס? הצעה חדשה בעירייה מעוררת ויכוח"

עידו כתב: "וואלה, אם זה בחינם אני הולך כל שבוע, יש שם תערוכת צילום מטורפת."

א. באיזה משלב לשון כתב עידו את תגובתו? כתבו שתי מילים מן התגובה שמעידות על כך. (2 נק')

ב. כתבו את התגובה של עידו מחדש במשלב תקני, המתאים למכתב רשמי לחברי מועצת העיר. (2 נק')

שאלה 24 (3 נק')

הבנת הנקרא / הערכה ביקורתית ורפלקציה

השאלה מתייחסת ל"מוזיאון בלי כרטיס? הצעה חדשה בעירייה מעוררת ויכוח"

דמיינו שאתם חברים במועצת הנוער העירונית. הציעו פתרון אחד שמתחשב גם בדאגה של אבי שטרן וגם בהערה של נגה, והסבירו כיצד הוא עונה על כל אחת מהן.

שאלה 25 (4 נק')

לשון / המרה ממשפט פעיל למשפט סביל ולהפך

השאלה מתייחסת ל"בקצב של התקתוק" ול"מוזיאון בלי כרטיס? הצעה חדשה בעירייה מעוררת ויכוח"

שאלות 25–31 עוסקות בלשון. המשפטים בשאלות לקוחים מן הטקסטים או נשענים עליהם.

ענו על שני הסעיפים.

א. המירו את המשפט הפעיל למשפט סביל: (2 נק')

"בעל הבניין השכיר את החנות לחנות טלפונים נוספת."

ב. המירו את המשפט הסביל למשפט פעיל: (2 נק')

"התערוכות במוזיאון ממומנות על ידי כרטיסי הכניסה."

שאלה 26 (4 נק')

לשון / בניית משפט משני משפטים בקשר לוגי נתון

השאלה מתייחסת ל"המים שמגיעים מן הים"

צרפו כל זוג משפטים למשפט אחד שמבטא את הקשר הלוגי הכתוב בסוגריים. אל תשנו את התוכן.

א. (ויתור – ניגוד) (2 נק')

ההתפלה צורכת אנרגיה רבה. ישראל ממשיכה להשתמש בה.

_____

_____

_____

ב. (סיבה ותוצאה) (2 נק')

הגשם בישראל יורד רק בחודשי החורף. המאגרים מתרוקנים בקיץ.

_____

_____

_____

שאלה 27

(5 נק') לשון / מערכת הפועל: שורש ובניין

השאלה מתייחסת ל"בקצב של התקתוק"

לפניכם חמישה פעלים מן הסיפור "בקצב של התקתוק". כתבו את השורש ואת הבניין של כל פועל.

הפועל במשפט	השורש	הבניין
(א) היא **הִצְמִידָה אותו לאוזן.**		
(ב) בסוף הקיץ **נִסְגְּרָה החנות של סבא.**		
(ג) **הִשְׁתַּדַּלְתִּי לעבוד לאט, כמוהו.**		
(ד) סבא **לִמֵּד אותי לנקות את הגלגלים.**		
(ה) מי שממהר – **שׁוֹבֵר.**		

א. הִצְמִידָה (1 נק')

_____

ב. נִסְגְּרָה (1 נק')

ג. הִשְׁתַּדַּלְתִּי (1 נק')

ד. לִמֵּד (1 נק')

ה. שׁוֹבֵר (1 נק')

שאלה 28 (3 נק') לשון / משמעויות משקלים

המילה מִסְפָּרָה (המקום שבו מסתפרים) נוצרה במשקל מִקְטָלָה.

איזו מן המילים שלהלן נוצרה באותו משקל ובאותה משמעות?

1. מַצְלֵמָה
2. מַחְבֶּרֶת
3. מִשְׁמֶרֶת
4. מִכְבָּסָה

שאלה 29 (4 נק') לשון / חלקי הדיבור וצורות בינוני

בכל משפט מודגשת מילה בצורת בינוני. סמנו אם היא משמשת במשפט שם עצם, שם תואר או פועל.

המשפט	שם עצם	שם תואר	פועל
(א) המים **המוּתְפָּלִים** מגיעים לרוב הבתים בישראל.			
(ב) **המבקרים** במוזיאון נהנו מן התערוכה.			
(ג) סבא **מְתַקֵּן** שעונים כבר חמישים שנה.			
(ד) **החוקרים** בודקים כיצד התמלחת משפיעה על בעלי החיים.			

א. המוּתְפָּלִים (1 נק')

ב. המבקרים (1 נק')

ג. מְתַקֵּן (1 נק')

ד. החוקרים (1 נק')

שאלה 30 (3 נק') לשון / פיסוק

השאלה מתייחסת ל"בקצב של התקתוק"

הוסיפו את סימני הפיסוק החסרים בכל משפט.

א. סבא שאל אותי האם את רוצה ללמוד לתקן שעונים (2 נק')

ב. על הקירות היו תלויים שעוני יד שעוני קיר ושעוני כיס (1 נק')

שאלה 31 (3 נק') לשון / שם המספר

השאלה מתייחסת ל"מוזיאון בלי כרטיס? הצעה חדשה בעירייה מעוררת ויכוח"

לפניכם משפטים על הידיעה שבטקסט 4. כתבו במילים את המספרים שבסוגריים.

א. מחיר הכרטיס הוא (45) _____ שקלים. (1 נק')

ב. הישיבה תתקיים ב־(12) _____ בחודש הבא. (1 נק')

ג. ההצעה תעלה להצבעה בישיבה ה(3) _____ של המועצה השנה. (1 נק')

שאלה 32 הבעה בכתב / מכתב טיעון רשמי

השאלה מתייחסת ל"מוזיאון בלי כרטיס? הצעה חדשה בעירייה מעוררת ויכוח"

משימת המשך בהבעה בכתב (נעשית בכיתה בשיעור נפרד אחרי המבחן; אפשר להיעזר בחוברת הטקסטים).

לקראת ישיבת מועצת העיר, חברי המועצה מבקשים לשמוע את דעתם של בני הנוער על ההצעה לאפשר כניסה חינם למוזיאונים העירוניים.

כתבו מכתב רשמי לחברי מועצת העיר (200–250 מילים), שבו תביעו את עמדתכם בעניין ההצעה.

במכתב:

• הציגו את עמדתכם בבירור.

• בססו אותה בשני נימוקים לפחות. אפשר להיעזר במידע מטקסט 4 ובניסיונכם.

• התייחסו לחשש אחד של מי שחולקים עליכם, והציעו דרך להתמודד איתו.

• הקפידו על מבנה של מכתב רשמי (פנייה, גוף המכתב, סיום וחתימה) ועל משלב תקני.

עוד מבחנים עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/meitzav/hebrew-9